

SUH

GLASILO SINDIKATA UMROVLJENIKA HRVATSKE

*Uči od mladosti svoje, prigrli pouku
pa ćeš do svojih sjedina nalaziti mudrost.
Prilazi joj kao orač i sijač i očekuj
obilnu ljetinu i brzo ćeš jesti od ploda njezina.*

*Nauk mudrosti, Knjiga Sirahova, Biblija,
izd. Stvarnosti, 1969, Zagreb, str. 671/18 i 19.*

ISSN 1331-3703

Zagreb, svibanj 2011. • Godina XVII. • Broj 177

• Cijena: 5,00 kn

Udruživanjem rada i kapitala do konstruktivnog poticajnog čimbenika sveukupnog društvenog napretka

Umjesto pokušaja da se financijska kriza u nas riješi zakidanjem radnika u plaćama i nepovlaštenih umirovljenika u pravu na puni iznos mirovine stečene radom i stažom osiguranja, obnašatelji državne vlasti morali bi biti odgovorni za vođenje sveukupnih gospodarskih poslova u državi za trajanja svoga mandata.

Kad se danas u nas povede rasprava o položaju umirovljenika, nezaposlenih i onih koji rade, a ne primaju plaću ili im poslodavac ne uplaćuje zakonski utvrđene doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, mnogi gospodarstvenici, državni dužnosnici i drugi političari podjednako reaguju predlažući kako je, osobito u mirovinskom sustavu, konačno došlo vrijeme za primjenu, doduše bolnih, ali potrebnih radikalnih »rezova« radi dovođenja »sustava« u stanje ekonomske stabilnosti. Ovakve i slične fraze najčešće se odnose na potrebu sređivanja mirovinskog sustava i socijalnih davanja kao oblika društvene potrošnje. Na to nam već duže vrijeme ukazuju i inozemni financijski stručnjaci i moćnici, iako i sami znamo da je u našem gospodarstvu već odavno trebalo uspostaviti takve odnose koji se temelje na sustavu održiva razvoja, a ne na potrošnji nezarađenog, što se pokriva zaduživanjem i uzrokuje siromaštvo naroda.

Ne mogu se liječiti posljedice ako se prethodno ne uklone uzroci. Ne može se, gradeći sustav, raditi naopako. To bi izgledalo kao da se »na tavanu kopaju bunari, a to su naši grijesi stari«.

U ovome broju:

**info.HZMO-a
Vodič HZZO-a
od 5. do 10. str.**

Siromaštvo je u našoj državi prouzročeno krivim usmjeravanjem kapitala za pretvorbe i privatizacije (kad je tadašnje »narodno« vlasništvo prepušteno jagmi »snalažljivih«) te rasprodajom narodnih dobara, lošim upravljanjem pojedinih korumpiranih čelnika državnih poduzeća (protiv nekih se tek sada vode istražni postupci), uništavanjem industrijskih pogona kao najproduktivnijih dijelova privrede kojima se

Nastavak na 2. str. →

Članovi Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici Glavnog odbora održanoj 21. travnja 2011., više na str. 3. (odredbe o Glavnom odboru u Statutu) i na str. 15. — rasprava na sjednici, snimio: Matija Voščun

S LO Ž N I M R A D O M D O D R U Š T V E N O G N A P R E T K A

Nastavak s 1. str.

najbrže može ostvarivati dobit, masovnim umirovljenjem radnosposobnog i stručno osposobljenog stanovništva itd.

Siromaštvo puka u našoj državi proizročeno je i podjelom ljudi, tj. ozakonjenjem raslojavanja društva protivno ustavnim načelima kojima je propisano da je Republika Hrvatska demokratska i socijalna država jednakopravnih osoba, da su socijalna pravda i vladavina prava najviše vrijednosti našega ustavnoga porotka. I usprkos tome što je ustavnom odredbom propisano kako je svatko tko se ogriješi o te ustavne vrijednosti osobno odgovoran i ne može se opravdati ni višim nalogom, u nas su svojedobno (1993.) protuzakonito donesene poznate vladine uredbe o ograničenju sredstava za isplatu mirovina čime su mirovinska primanja enormno drastično umanjena, a što je bilo predmetom odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. godine koju je vlast dugo ignorirala odbijajući ju izvršiti.

U ovome broju čitajte:

* Glavni odbor — najviše je tijelo upravljanja SUH-om između dviju Skupština (Izvadak iz Statuta)	str. 3
* SUH inzistira da se mirovine što prije nastave usklađivati	str. 4
* Zdravlje starih ljudi, VII. dio	str. 11
* Civilno društvo, siromaštvo i socijalna isključivost	str. 12
* Sporazum o suradnji između Matice i Sindikata umirovljenika Hrvatske	str. 13
* Iz naših podružnica	str. 13 i 14
* 6. sjednica Glavnog odbora SUH-a	str. 15
* Volonterke i volonteri Podružnice SUH-a u Pulj na djelu	str. 16

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
za izdavača:
predsjednik: mr. Stjepan Krajačić
tajnica: Zlata Toplak
glavni urednik: Nikola Kustić
pomoć. glavnog urednika: Biserka Budigam
tehnički poslovi, distribucija: Ante Efendić
Adresa Uredništva: Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, tel. i faks: 01/46 55 146, e-mail: suh@zg.t-com.hr
Priprema i tisak: Durieux d.o.o., Zagreb, Šulekova 23, tel. 2300-337, e-mail: graficka@durieux.hr
Temeļjem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. SUH je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Raslojavanje hrvatskog društva na bogate i sve siromašnije uslijedilo je još očividnije kad je 1998. godine bez značajnijeg reagiranja javnosti, gotovo, u tajnosti, donesen Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika kojim su utvrđene, uz ostalo, mnoge povlastice među kojima i povlaštene mirovine, za razliku od mirovina stečenih radom i propisanih Zakonom o mirovinskom osiguranju namijenjenih plebsu (što je istaknuto i u prethodnom broju SUH-a). Mnogim, mahom restriktivnim, izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu u siječnju 1999. i kojim je, navodno, započela tadašnja mirovinska reforma za plebs te naknadnim djelovanjem tzv. kriznog zakona (iliti harača) te zakona kojim je obustavljeno polugodišnje usklađivanje mirovina, prosječna nepovlaštena mirovina ubrzo je svedena na četrdesetak i manje posto u odnosu na prosječnu plaću zaposlenika, kolika je i sada, a to je najniža mirovina u odnosu na najniže mirovine u državama Europske unije i usporediva je jedino s razdobljem kada je onomadne vlada u nas spomenutim uredbama ograničila rast mirovinskih primanja zbog čega su umirovljenici podnijeli tužbu Ustavnom sudu na čiju je odluku trebalo doista dugo čekati, a koja ni do danas nije u cijelosti izvršena. Položaj nepovlaštenih umirovljenika se za svih proteklih godina nije bitnije poboljšao, ali sadašnja je izvršna državna vlast usavršila svoje postupke u načinu umanjivanja mirovinskih primanja. **Sada to ne čini uredbama nego izmjenama zakona i donošenjem novih zakona što vladajuća kompaktna većina s pridruženom koalicijom u Saboru redovito izglasava pa to ima posve drugačiju težinu u eventualnom ustavnosudskom razmatranju ocjene zakonitosti takvog akta kojim se umanjuju mirovinska primanja namijenjena plebsu.**

I dok dužnosnici i drugi bogataši koji su se obogatili na brzinu, često i na sumnjiv način, čvrsto čuvaju svoje povlastice u okviru postojećih institucija i instituta koja su »domišljato« uspostavili i uobličili, nezaposleni i umirovljenici sve više osiromašuju postajući tako žrtve sustava u kojem siromašni redovito ovise o milodarima koja im s vremena na vrijeme udjeljuju umilostivljeni bogataši. A da paradoks bude veći, za vladajuće bogataše na demokratskim izborima glasuje najvećim dijelom baš osiromašeni puk vjerujući naivno lažnim zamannim stranačkim predizbornim obećanjima. Kao da naši ljudi još uvijek ne raspoznaju obmanu od istine kao temelja za izgradnju pravednoga društva.

Tko se danas zalaže na primjenu oštrih radikalnih, pa i bolnih rezova u društvenom životu naše države, a u njoj čak obnaša vlast ili je u mogućnosti utjecati na obnašatelje vlasti, taj neka poradi na tome da se u nas prvenstveno ostvari istinska sloboda i jednakopravnost ljudi (liberté, egalité), što je abeceda demokracije, a što je moguće postići inkunecem nepravednog propisa koji omogućuju da se jednim neopravdano dijeli (kao što su povlaštene mirovine), dok se drugima nepravedno oduzima. Primjena propisa o dodjeli povlastica najveća je smetnja u uspostavi pravednog društva jer u razdoblju općeg napretka ljudskog roda licemjerno je podržavati davno povijesno prevladanu klasnu (gotovo feudalnu) podjelu ljudi na povlaštenu elitu i bespravan puk.

Druga značajna i prijeko potrebna radikalna mjera u našem društvu morala bi biti uspostava kulta rada i njegovanja gospodarskog patriotizma jer rad označuje ljudsku djelatnost te je, kao materijalna i etička vrijednost, temelj ljudske slobode, domoljublja, morala, čvrstine i poštenja. Rad ujedinjuje ljude i

Nastavak na 3. str. →

Aforistički kutak Uz Dan slobode medija

O slobodi medija što se više zbori, uvjeti su novinarski svakim danom gori.

Izdavački magnati određuju norme: etička načela izbacuju iz forme.

Zarada im bitna, istina se briše, tajkun što diktira, novinar napiše.

Poslušnik tad primi i plaćicu veću da osjeti radost i novinarsku sreću.

A sloboda se medija mora branit činom: istinitim pisanjem il' »gromoglasnom tišinom«.

Predsjedništvo Glavnog odbora SUH-a svojim zaključkom od 13. siječnja 2005. utvrdilo je cijenu glasila SUH: za pojedini broj 5,00 kn i za godišnju pretplatu 40,00 kn.

Predsjedništvo Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske na sjednici 26. veljače 2009. imenovalo je Uredništvo glasila SUH u sastavu: Milica Čavkić, dr. Drago Droždjek, Vladimir Buršić, mr. Damir Jukica, Ivan Crnković, Mato Obradović, Ivan Sršen, Biserka Budigam i Nikola Kustić.

PIŠITE za SUH, za svoje glasilo! Svoje priloge pošaljite najkasnije do prvoga dana u mjesecu u kojem glasilo izlazi (u drugoj polovini mjeseca) na adresu: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10000 Zagreb. Priloge pišite pisaćim strojem i u proredu. Uz prilog navedite svoje ime i prezime, a ako ne želite da ga objavimo, uvažit ćemo vaš zahtjev. Anonimne priloge ne objavljujemo. Rukopise i fotografije (slike) ne vraćamo.

Glavni odbor Sindikata umirovljenika Hrvatske Izvadak iz Statuta (članci 72. i 73.)

Glavni odbor SUH-a najviše je tijelo upravljanja SUH-om između dviju Skupština

Članak 72.

Glavni odbor je najviše tijelo upravljanja SUH-om između dviju sjednica Skupštine.

Glavni odbor čini ukupno najmanje 25 odnosno najviše 50 članova, o čemu odlučuje Skupština. Članove Glavnog odbora bira i razrješava Skupština.

Predsjednik SUH-a i županijski povjerenici SUH-a članovi su Glavnog odbora po funkciji.

Sjednice Glavnog odbora saziva i predsjedava im predsjednik SUH-a.

Za svoj rad članovi Glavnog odbora odgovaraju Skupštini kolektivno i pojedinačno.

Glavni odbor donosi Pravilnik o svom radu.

Članak 73.

Glavni odbor ima ove zadaće:

- utvrđuje stajališta o zakonskim i ostalim propisima državnih tijela i odlukama upravnih tijela fondova koje se odnose za mirovinska, zdravstvena, i druga socijalna prava, te kulturne i ostale interese umirovljenika, odnosno o nacrtima i prijedlozima tih propisa, te se zalaže da se stajališta SUH-a ugrađuju u zakone i ostale akte

- razmatra položaj umirovljenika i o tome utvrđuje stajališta te ih zastupa u državnim i ostalim institucijama u kojima se odlučuje o pravima, obvezama i interesima umirovljenika

- donosi godišnji plan i program rada i djelovanja SUH-a

- razmatra izvještaje o radu i djelovanju SUH-a u proteklom razdoblju

- donosi godišnji plan prihoda i izdataka (proračun) te završni račun Središnjice SUH-a

- odlučuje o financiranju rada i djelovanja SUH-a sukladno Pravilniku o financijsko-materijalnom poslovanju

- razmatra pitanja gospodarenja imovinom SUH-a, utvrđuje stajališta i pokreće aktivnosti za bolje gospodarenje

- odlučuje o akcijama i oblicima sindikalne borbe za ostvarivanje ciljeva i zadaća SUH-a

- priprema i odlučuje o udruživanju SUH-a s drugim umirovljeničkim udrugama i sindikatima te ulazak u međunarodne umirovljeničke sindikalne udruge i istupanje iz njih

- obavlja pripreme i utvrđuje prijedloge akata za Skupštinu i Sabor SUH-a

- predlaže Skupštini kandidate za članove tijela upravljanja i izborne funkcije SUH-a

- bira i opoziva članove — predstavnike SUH-a u upravna tijela za čiji su rad umirovljenici posebno zainteresirani te u upravna tijela poduzeća i ostalih institucija koje osniva ili suosniva SUH, daje im upute za rad i razmatra njihova izvješća

- između dviju sjednica Skupštine bira članove tijela udruge više razine u koju je SUH udružen, zastupnike za njezin kongres te kandidate za određene funkcije i članstvo u tijelima te udruge

- donosi odluku o organiziranju javnih mirnih prosvjeda

- poduzima mjere da se temeljem solidarnosti i uzajamnosti te na ostale moguće načine pruža humanitarna pomoć umirovljenicima i drugim starijim osobama kojima je takva pomoć prijeko potrebna

- donosi pravila o dodjeli nagrada, priznanja i pohvala za zasluge i uspješan rad u SUH-u te se brine o njihovu provođenju

- donosi odluke o dodjeli priznanja SUH-a

- donosi odluke o iznosima i raspodjeli članarine SUH-a, te načinu i rokovima naplate

- donosi odluke o sazivanju i održavanju Skupštine i Sabora SUH-a

- verificira mandat člana Glavnog odbora županijskim povjerenicima SUH-a koji su temeljem odredaba ovog Statuta po funkciji članovi Glavnog odbora

- sukladno odredbama ovoga Statuta iz svog sastava bira članove Predsjedništva Glavnog odbora, potpredsjednike SUH-a i glavnog tajnika SUH-a, imenuje zamjenika predsjednika SUH-a i glavnog urednika glasila SUH, te donosi odluke o ovlastima osoba za zastupanje i predstavljanje SUH-a te za potpisivanje akata SUH-a

- osniva radna tijela (stručne odbore, komisije i dr.) sukladno odredbama ovog Statuta, te imenuje njihove predstavnike i članove

- Glavni odbor može dio svojih ovlasti prenijeti na Predsjedništvo Glavnog odbora

- obavlja i ostale zadaće određene ovim Statutom i na njemu utemeljenim odlukama i drugim aktima.

Nastavak s 2. str.

postoji radi čovjeka (a ne obrnuto), stoga svaki čovjek ima prirodno i društveno pravo na rad čemu treba uvijek dati prednost u odnosu na kapital. Međutim, zajedništvo rada i kapitala u dobro organiziranoj i socijalno usmjerenoj državi može postati konstruktivni čimbenik sveukupnog društvenog napretka i solidarnosti među ljudima.

Treće i najznačajnije pravilo koje zadire u srž osobne slobode, demokracije i državne neovisnosti, odnose se na financijsko poslovanje: Ne može se živjeti na

»sustavu« stalnog zaduživanja jer dug treba vratiti ili zaduženik (-ica) pada u financijsko ropstvo nemilosrdnog vlasnika kapitala, najčešće moćnih financijskih magnata. Kad nastupe takvi odnosi, propadaju i ljudi i države. Takvih je primjera u povijesti (kao učiteljici života) bilo doista napretek.

Umjesto dosadašnjih pokušaja da se financijska (i općenito gospodarska) kriza u nas riješi zakidanjem radnika u plaćama, i nepovlaštenih umirovljenika u njihovim pravima na puni iznos mirovine stečene radom i stažom osiguranja, kojom bi u

svojoj trećoj dobi mogli živjeti životom dostojnim čovjeka, te da se tako ostvare uvjeti za projektiranje platforme održiva razvoja, obnašatelji državne vlasti morali bi biti **odgovorni** za vođenje sveukupnih gospodarskih poslova u državi za trajanja svoga mandata na koji su izabrani i dobro plaćeni, a ne da se (potajno) brinu samo o svojim interesima ostavljajući iza sebe sve »duže repove« dugova da ih, ako budu mogli, otplaćuju budući naraštaji.

I da im najviše po tome, na žalost, ostanemo u sjećanju!

Nikola Kustić

Piše: mr. sc. **Damir Jukica**, predsjednik SUH-ova Odbora za gospodarstvo

SUH inzistira da se mirovine što prije nastave usklađivati

Ako je među našim članovima »na terenu« i bilo pojedinaca koji su (po)sumnjali u svrhovitost, pa time i u opravdanost sudjelovanja predstavnika Sindikata umirovljenika Hrvatske (nastavno: SUH) u radu Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe (nastavno: Vijeće) pri vladi RH, dosadašnji je rad Vijeća pokazao da — barem za sada — tome strahu nema mjesta jer argumenti SUH-a i autoritet njegovog predsjednika i doajena sindikalnog pokreta u Republici Hrvatskoj, **mr. sc. Stjepana Krajačića**, čine SUH iskreno poštovanim, a prema broju predloženih i prihvaćenih inicijativa, jednim od stožernih članova Vijeća.

Na posljednjoj sjednici Vijeća održanoj, prošlog mjeseca predstavnik SUH-a je naglasio da ukidanje Zakona o odgodi usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. za SUH predstavlja imperativ, što konkretno znači da SUH inzistira da se usklađivanje mirovina — makar i, dok se ona ne promijeni, prema »švicarskoj formuli« — nastavi što prije, tj. u najkraćem roku koji dopušta zakonska procedura, a ako Vlada RH ovaj zahtjev odbije, da će SUH predložiti neka joj Vijeće uputi prosvjedno pismo. SUH se na ovoj sjednici, uz ostalo, založio i za sustavno podizanje motivacije umirovljenika i ostalih građana za individualnu kapitaliziranu štednju. Obrazložio je to zaprimljenim pritužbama brojnih umirovljenika koji su ugovorili svoje police životnog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (»3. stup«) i pritom koristili uplaćene premije s ovih naslova kao porezno priznati izdatak u uvjerenju kako time ostvaruju dodatnu zaradu, dok je u stvarnosti, na kraju ove štednje, većina tih štediša na gubitku (!), kao i činjenicom da je, i nevezano uz štetne učinke korištenja povrata poreza, zbog aktualnog poreznog sustava isplativost obje vrste štednje vrlo

upitna za sve koji je ugovore osobno, a ne preko svojih poslodavaca. Čelnici su Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva potvrdili da su računice i tvrdnje SUH-a s tim u vezi potpuno točne, ali su ocijenili da je broj hrvatskih umirovljenika koji štede u »3. stupu« »zanemarivo malen«, pa su takvim ocijenili i problem. Predstavnik SUH-a ih je međutim, upozorio da je individualna kapitalizirana štednja u državnom interesu jer potiče građane da na sebe preuzimaju odgovornost za svoj standard u trećoj životnoj dobi i da SUH-u nije bitan trenutačni broj sadašnjih i budućih umirovljenika koji štede u »3. stupu« već stručno ocjenjivanje i, ako je to moguće, sustavno povećavanje isplativosti mirovinske štednje — što je, naglasio je, logična obaveza i SUH-a i ovog Vijeća. Ako bi ova štednja postala isplativom i, štoviše, isplativijom od drugih postojećih oblika štednje i ako bi umirovljenici za to znali, njihov bi se broj u »3. stupu« brzo i osjetno povećao. Pri tome bi upravo najsiromašnijim umirovljenicima najviše značila ta mogućnost da svojih skromnih 100 kuna mjesečno najbolje oplode »za sebe« i/ili »za svoju djecu i/ili unuke«. SUH je također opetovano zatražio da Vlada RH žurno promijeni poreznu politiku s tim u vezi tako da dio uplata za »3. stup« koji su građani koristili za poredne olakšice, pri isplati ove uštedevine bude oporezovan s najviše 15 posto plus prirez, bez obzira u kojem poreznom razredu se nađe. Naposljetku, SUH je na toj posljednjoj sjednici Vijeća zatražio — i za to dobio potporu predsjednika Matice umirovljenika Hrvatske, g. **Josipa Vinceka** — da se u Program rada Vijeća u cijelosti ugradi i »Rezolucija SUH-a i regionalnih sindikata Slovenije, BiH i Srbije o pravu na dostojanstvenu i sigurnu starost«. Ovom je Rezolucijom — dakle, i na regionalnoj razini — ocijenjeno potrebnim i preispitivanje isplativosti »2. stupa« mirovinske štednje, povećanje poticaja za povratak umirovljenika u svijet ra-

da te niz drugih mjera, među kojima su, držim najvažnije promjene Zakona o radu i Zakona o pravima i obavezama državnih dužnosnika jer o njima i o Izbornom zakonu presudno ovisi mogućnost mijenjanja negativne kadrovske selekcije pozitivnom i na mikrorazinama i na razini cijelog društva. U tom je kontekstu SUH predložio, a Vijeće prihvatilo, da u njegove programske smjernice uđe i sljedeća rečenica: »Budući da su umirovljenici i stariji ljudi spremni prihvatiti da mirovine rastu u skladu s gospodarskim mogućnostima društva, SUH podupire, podupirat će, a i sam će — ili, još bolje, zajedno sa SSSH-om i/ili Vijećem — predlagati Vladi RH donošenje mjera ekonomske politike i drugih politika, za koje SUH zaključuje da će, zajedno s neophodnim promjenama u radnom zakonodavstvu, pridonositi povećanju gospodarske i ukupne društvene učinkovitosti«.

Iako se, dakle, SUH primarno zalaže za sustavno očuvanje i povećanje prava i poboljšavanje položaja umirovljenika, to nipošto ne znači da njegovi prijedlozi svojim partnerima, Vijeću, pa i Vladi RH nisu konkretni, pa i ultimativni kada to on ocijeni potrebnim. Takvim se može označiti i zahtjev SUH-a da se mirovine žurno nastave usklađivati jer SUH drži da bi se preraspodjelom u državnom proračunu za to moglo naći novca. Koliko se samo milijuna kuna i dalje baca na »Tipurićeve« i slične »znanstvene projekte«, na nove »Obrovce« (Pelješki most, Muzej suvremene umjetnosti,...), na raznovrsne očigledno neutemeljene državne poticaje, na »kulturne programe« kojima je, čini se, temeljna zadaća promicanje neukusa i kompromitiranje države, na financiranje političkih stranaka itd., i sl. A materijalnu odštetu, primjerice, traže čak i nasljednici žrtava **Titova** režima koji **Tita** — hvale i slave. Jedino bi, čini se, umirovljenici trebali svima njima, kao i svima onima koji sa svojim zahtjevima i »idejama« tek pristižu, velikodušno reći: — »Samo naprijed, gospodo! Izvolite svi ispred nas.«

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE - SUH

Zagreb, svibanj 2011., godina IV. br. 5

ODRŽANA 34. SJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA

Na 34. sjednici Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, održanoj 13. travnja 2011., Upravno vijeće donijelo je Odluku o usvajanju Izvješća o financijskom poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2010. godinu.

Upravno vijeće je na istoj sjednici donijelo i Odluku o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za godinu 2011, koja se od 1. siječnja 2011. godine određuje u svoti od 2.404,35 kn mjesečno.

IZ IZVJEŠĆA O FINANCIJSKOM POSLOVANJU HZMO-a ZA 2010.

Poslovanje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2010. godinu odvijalo se u skladu s Financijskim planom Zavoda za 2010. godinu ("Narodne novine", broj 151/09., 103/10. i 137/10.), koji je sastavni dio državnog proračuna Republike Hrvatske.

Prema podacima HZMO-a (stanje na dan 31. prosinca 2010.) evidentirano je 1 200 386 korisnika mirovina i 1 475 363 osiguranika, dakle odnos broja korisnika mirovina i broja osiguranika je 1:1,23.

Ukupni prihodi Zavoda za 2010. godinu ostvareni su u svoti od 35.498.712.080 kn i veći su za 1,2% u odnosu na 2009., kada su iznosili 35.089.588.812 kn.

Najveći dio prihoda čine prihodi od doprinosa koji su ostvareni u svoti od 19.153.377.842 kn i manji su za 3,5% u odnosu na 2009. godinu. U strukturi ukupnih prihoda čine 53,96%. Prihodi iz proračuna ostvareni su u svoti od 16.259.950.209 kn, veći su za 6,9% u odnosu na 2009. godinu, a u strukturi ukupnih prihoda čine 45,80%. Vlastiti prihodi (prihodi od najamnina i prihodi za rad stručne službe) ostvareni su

u svoti od 3.682.217 kn, a ostali prihodi u svoti od 81.701.812 kn.

Rashodi HZMO-a za 2010. godinu financirani su doprinosima za mirovinsko osiguranje, prihodima iz državnog proračuna kojima se pokrivaju mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima i posebnim propisima, što je izvorna obveza proračuna, vlastitim i ostalim prihodima. Ukupni rashodi Zavoda za 2010. iznose 35.477.349.809 kn i veći su za 1,2% od ukupnih rashoda za 2009. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja čine 98,31% ukupnih rashoda, iznose 34.876.576.513 kn i veći su za 1,4% u odnosu na 2009.

Ovi rashodi određeni su zakonima i na njihovu visinu se ne može utjecati. Svi ostali rashodi čine svega 1,69%, a to su financijski rashodi, rashodi poslovanja te rashodi za nabavu nefinancijske imovine.

Prema Zakonu o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke (NN br. 94/09.) određena je obustava usklađivanja mirovina prema ZOMO-u u razdoblju od 1. siječnja 2010. do 31. prosinca 2010.

Prosječna mirovina u 2010. iznosila je 2.165,30 kn za prosječno 1 100 039 korisnika (b e z korisnika mirovina

Hrvatske vojske, hrvatskih branitelja i HVO-a) i čini 40,53% prosječne neto plaće u RH za 2010. U odnosu na 2009., kada je iznosila 2.156,83 kn, viša je 0,39%. Udio prosječne starosne mirovine u prosječnoj neto plaći za prosinac 2010., koju ostvaruje radnik za mirovinski staž u trajanju od 40 i više godina, iznosio je 59,20%. Mirovinu u svoti do 1.500 kn primilo je 313 517 korisnika mirovina ili 28,26%, što je posljedica kratkog mirovinskog

staža i niskih plaća tih korisnika. Prosječna mirovina hrvatskih branitelja u 2010. iznosila je 5.447,87 kn za prosječno 68 883 korisnika, mirovina Hrvatske vojske iznosila je 3.468,13 kn za prosječno 11 450 korisnika, dok je prosječna mirovina HVO-a iznosila 2.791,84 kn za prosječno 6 678 korisnika.

Udio ukupnih rashoda za mirovinsko osiguranje za 2010. u privremenom BDP-u iznosio je 10,60%, a udio rashoda za mirovine 10,42%.

Financijski rashodi za 2010. ostvareni su u svoti od 107.505.094 kn, od čega se 105.646.645 kn odnosi na financijske rashode za isplatu mirovina, a 1.858.449 kn su ostali financijski rashodi Zavoda.

Izvješće o financijskom poslovanju HZMO-a za 2010. godinu dostupno je na internetskoj stranici www.mirovinsko.hr u rubrici "Dokumenti".

POZIV NA "RAZGOVORNE DANE" OSIGURANICIMA KOJI SU RADILI U REPUBLICI SRBIJI

Dana 24. i 25. svibnja 2011. u Zagrebu će se održati „Razgovorni dani“ s predstavnicima srpskog mirovinskog osiguranja, na kojima će hrvatski osiguranici koji su bili zaposleni i osiguranici u Republici Srbiji moći dobiti detaljne obavijesti o ostvarivanju svojih prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja u Republici Srbiji.

OBJAVLJEN NOVI BROJ "STATISTIČKIH INFORMACIJA HZMO"

Na internetskim stranicama Zavoda objavljen je novi broj "Statističkih informacija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje", broj 1/2011. (travanj 2011.).

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati): **0800 63 63 63** (besplatni broj) i **01/48 91 666**

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U TRAVNJU 2011.

kn

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ*
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU**		
starosna	624416	2.374,31
invalidska	255358	1.925,13
obiteljska	239631	1.848,02
UKUPNO	1119405	2.159,18
II. HRVATSKA VOJSKA, prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	2127	4.634,73
invalidska	8746	3.104,07
obiteljska	570	3.519,52
UKUPNO	11443	3.409,28
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)***	330	2.316,60
invalidska	57556	4.926,26
obiteljska	12173	7.017,98
UKUPNO	70059	5.277,41
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU PRAVA STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6358	2.680,79
obiteljska	443	3.423,04
UKUPNO	6801	2.729,14
SVEUKUPNO (I. + II. + III. + IV.)	1207708	2.355,13

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I - IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 177/2004.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 80/2010.)

** U svote mirovina pod točkom I. uključen je dodatak na mirovine prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.).

*** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 174/2004.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječne mirovine hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine", broj 94/2001.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U TRAVNJU 2011.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	81978	244,49	48648	235,56	19270	261,27	14060	252,36
500,01 - 1.000,00	102109	758,74	52644	744,59	19939	749,81	29526	789,99
1.000,01 - 1.500,00	135894	1.270,78	57605	1.264,37	39868	1.295,10	38421	1.255,14
1.500,01 - 2.000,00	253472	1.788,33	106544	1.792,28	77702	1.781,52	69226	1.789,89
2.000,01 - 3.000,00	310835	2.447,93	179613	2.483,94	67307	2.412,59	63915	2.383,94
3.000,01 - 4.000,00	154616	3.422,20	114004	3.430,87	22426	3.392,59	18186	3.404,40
4.000,01 - 5.000,00	51083	4.409,62	40289	4.413,30	5967	4.394,56	4827	4.397,51
5.000,01 - 6.000,00	17395	5.418,33	14345	5.428,09	1919	5.412,70	1131	5.304,19
6.000,01 - 7.000,00	7484	6.424,52	6578	6.423,22	657	6.428,56	249	6.448,19
7.000,01 - 8.000,00	2970	7.347,24	2644	7.355,72	272	7.241,53	54	7.464,42
veće od - 8.000,00	1569	8.961,87	1502	8.958,26	31	9.125,73	36	8.971,42
UKUPNO	1119405	2.159,18	624416	2.374,31	255358	1.925,13	239631	1.848,02

NAPOMENA: U svotu mirovine uključen je dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.).

NAKLADNIK:

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednica: Anđelika Zrinskić

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel. 01/4595-334 fax: 01/4595-168

INFO TELEFONI (radnim danom od 8 do 16 sati): 0800 63 63 63 (besplatni broj) i 01/48 91 666

VODIČ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SVIBNJU 2011.

Nakladnik: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
Za nakladnika: Ravnatelj Tihomir Strizrep, dr. med.

DOPUNSKI RAD ZDRAVSTVENIH RADNIKA, I. dio

Dopunski rad zdravstvenih radnika tema je koja je na početku 2011. godine privukla pozornost kako stručne tako i cjelokupne hrvatske javnosti. Svjedoci smo kako se iz godine u godinu naš zdravstveni sustav mijenja u korist osiguranih osoba. Posebnu dinamiku i pozitivne novosti donijela je reforma zdravstvenog sustava, koja u središte pozornosti stavlja brigu za pacijenta, za bolju i dostupniju zdravstvenu skrb. Učinjeno je niz poteza na svim razinama zdravstvene zaštite kako bi se unaprijedio sustav pružanja zdravstvene skrbi, kako bi se sustav približio pacijentu i kako bi pacijent postao centar interesa cijelog sustava zdravstva. To je istovremeno uključivalo racionalizaciju zdravstvenog sustava; kako raspoloživih financijskih sredstava, tako i kadrovskih resursa, organizacije poslovnih procesa, iskorištenost raspoloživih dijagnostičkih i terapijskih kapaciteta, smanjivanje administrativnih barijera, definiranje logičnih stručno neupitno prihvatljivih procedura što je sve u konačnosti značajno približilo zdravstveni sustav korisniku: smanjenje lista čekanja za neke dijagnostičke postupke (CT, MR), kao i za terapijske procedure (ugradnja umjetnog kuka, operacija katarakte itd). Međutim, kako uređenje sustava traje kontinuirano Pravilnikom o mjerilima za davanje odobrenja zdravstvenom radniku za sklapanje poslova iz djelatnosti poslodavca (u daljem tekstu: Pravilnik), koji je donio ministar nadležan za zdravstvo u prosincu 2010. godine, stvorena je nova podloga za daljnje jačanje zdravstvene skrbi i još veću dostupnost u njizinu ostvarivanju.

Rečenim Pravilnikom uređuje se propisivanje mjerila za davanje odobrenja zdravstvenom radniku za sklapanje poslova za svoj račun iz zdravstvene djelatnosti poslodavca. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljem tekstu: Zavod) ugovara provođenje zdravstvene zaštite po djelatnostima za svaku zdravstvenu ustanovu za ugovorno razdoblje i prati izvršenje ugovorene zdravstvene zaštite za svaku godinu po djelatnostima. Praćenje izvršenja za svaku djelatnost dobiva sada novu dimenziju i za poslodavca. Naime, prvi put se utvrđuju mjerila: kada, kome i pod kojim uvjetima – kojem zdravstvenom radniku i u kojoj djelatnosti poslodavac može dati odobrenje za sklapanje poslova iz djelatnosti poslodavca, tj. za dopunski rad zdravstvenih radnika.

Zavod poslove praćenja izvršenja provođenja ugovorene zdravstvene zaštite obavlja stalno, prati izvršenje tijekom kalendarske godine kroz tromjesečna razdoblja kao i cjelovito godišnje izvršenje za svaki ugovorni subjekt, za svaku ugovorenu djelatnost. U evidencijama Zavoda postoje podaci o provedenoj specijalističko–konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti s brojem prvih pregleda, zatim podaci o broju specifičnih dijagnostičkih postupaka u specijalističko – konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti sa specijalističkom dijagnostikom s obzirom na vrstu djelatnosti – invazivni dijagnostički postupci, endoskopski pregledi itd.

Nadalje, uz kriterije utvrđene za specijalističko – konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, utvrđuju se kriteriji i za kirurške i nekirurške djelatnosti. Za nekirurške djelatnosti utvrđuje se broj

hospitalizacija, a za kirurške djelatnosti utvrđuje se broj operacija, zatim ukupan zbroj DTS koeficijentata za obavljene operacije, kao i prosječna klinička složenost (case–mix indeks) operiranih pacijenata.

Sve su to podaci koje rutinski prati i evidentira Zavod, iz kojih se dobiva prosječno izvršenje na razini Republike Hrvatske, zatim prosječno izvršenje prema kategorijama bolnica kao i izvršenje za svaku pojedinu zdravstvenu ustanovu, koji se mogu uspoređivati s prosjekom na razini države. Sve što je evidentirano u podacima Zavoda za svaku zdravstvenu ustanovu, nastalo je dakle na temelju dostavljenih podataka o izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite koje dostavlja svaka ugovorena zdravstvena ustanova Zavodu nakon što provede određeni oblik bilo bolničke ili specijalističko–konzilijarne zdravstvene zaštite.

Postavlja se pitanje i evidentiranja ugovorene i izvršene zdravstvene zaštite, točnosti i pouzdanosti evidentiranja. Naravno da je najveći dio Zavodu dostavljenih podataka i evidencija vjerodostojan i u skladu s ugovorenim i izvršenom zdravstvenom zaštitom. Međutim, stručna javnost nakon obrade dostavljenih podataka od njihovih matičnih zdravstvenih ustanova, povremeno se nemalo iznenadi kakvi se podaci dobiju nakon njihove obrade u Zavodu, kakvo je izvršenje prema kategorijama bolnica, kakvi su nacionalni prosjeci i usporedni podaci. To sve iz razloga jer su „njihove“ interne evidencije pokazale sasvim „druge rezultate“, daleko povoljnije od onih kojima raspolaže Zavod. Ovdje se svakako mora reći da sve evidencije kojima raspolaže Zavod, nastaju na osnovi dostavljenih podataka o provedenoj zdravstvenoj zaštiti temeljem ugovora i da Zavod nema drugih izvora. Sve to govori da je i dalje potrebno razvijati odgovornost i dosljedno bilježiti kako zdravstvene događaje tako i njihove ishode.

Temeljem tako prikupljenih podataka nastaje baza evidentiranih ukupno izvršenih postupaka za svaku pojedinu djelatnost koja se ugovara sa Zavodom. Podaci se grupiraju prema kategorijama bolnica u koje su razvrstane i prema djelatnostima u istoj kategoriji bolnica iz kojih se računaju prosječna izvršenja po kategorijama kao i ukupni nacionalni prosjek. Ostvarenje najmanje prosječnog izvršenja na razini Republike Hrvatske po zdravstvenom radniku, doktoru medicine određene specijalističke djelatnosti, otvara mogućnost za dobivanje odobrenja za dopunski rad. Ukoliko određena zdravstvena ustanova za neku djelatnost zaista ima takve pokazatelje prema evidencijama Zavoda, tj. izvršenje iznad prosječnog u odnosu na prosjek kategorije bolnice u koju je razvrstana, odobrenje za dopunski rad zdravstvenih radnika može dobiti najviše polovica zdravstvenih radnika po promatranoj djelatnosti.

Ovdje se jasno vidi da se prosjek izvršenja pratio do sada za ugovorenu djelatnost ukupno i da je do sada Zavod raspolagao samo ukupnim izvršenjem za svaku pojedinu ugovorenu djelatnost po ugovorenoj zdravstvenoj ustanovi. Prosjeci, kao takvi, na razini djelatnosti i u ukupnosti ne prepoznaju pojedinca i ne vidi se koliko su pojedinci, svaki zdravstveni radnik individualno, imali izvršenje i kolika su odstupanja svakog pojedinog doktora specijalista u izvršenju u odnosu na prosjek matične zdravstvene ustanove, prosjek kategorije bolnica (kao i na nacionalni prosjek). Ako analiziramo ugovorne odnose Zavoda sa zdravstvenim ustanovama kroz protekle godine, neupitno je da su do sada ugovori bili koncipirani tako da se ugovaralo provođenje zdravstvene zaštite na ukupan broj izvršenja u okviru standarda, u odnosu na ponuđene i raspoložive kadrove, doktore specijaliste. Zavod nije imao uvida u pojedinačna izvršenja doktora specijalista određene djelatnosti jesu li ona bila ispod ili iznad prosjeka djelatnosti njihove ustanove, jesu li izvršenja bila ujednačena ili postoje znatna odstupanja i nije zabilježeno u podacima koja ih zdravstvena ustanova dostavlja Zavodu pa tako ni Zavod nije mogao imati takve podatke u svojim evidencijama. Može se pretpostaviti da postoje saznanja o izvršenju svakog pojedinog doktora specijalista u zdravstvenoj ustanovi jer se evidentira izvršenje rada u svakoj ugovorenoj djelatnosti, ali i prema lokaciji

ordinacije. U zdravstvenim ustanovama sigurno postoje i neformalne komparacije nositelja specijalističkih timova međusobno o opsegu izvršenja ugovorenog rada u provođenju zdravstvene zaštite.

Kako je Pravilnikom određeno da poslodavac može dati odobrenje za dopunski rad za obavljanje zdravstvene djelatnosti za koju je u prethodnoj godini ostvareno najmanje prosječno izvršenje na razini Republike Hrvatske po zdravstvenom radniku, doktoru medicine specijalistu, a koje se računa prema kategorijama bolnica, i to najviše za 50% zdravstvenih radnika u ugovorenoj djelatnosti, očekujemo da će to dati dodatnu dimenziju ugovornim odnosima Zavoda i zdravstvenih ustanova.

Interes Zavoda je kvalitetno izvršenje ugovorom preuzetih obveza u provođenju zdravstvene zaštite u svakoj ugovorenoj djelatnosti, ostvarivanje zdravstvene zaštite u primjerenim rokovima, smanjenje lista čekanja, povećanje dostupnosti u svim dimenzijama tog značenja (vremenske, fizičke, kvaliteta ostvarene zdravstvene zaštite). S druge strane doktori specijalisti, radnici zdravstvene ustanove, da bi dobili odobrenje poslodavca za sklapanje poslova za svoj račun iz zdravstvene djelatnosti poslodavca, imat će interes identičan interesu Zavoda. Na taj način cijeli sustav djeluje u korist pacijenata, osiguranih osoba Zavoda, što je i intencija i smisao daljeg uređenja sustava.

Pravilnikom je određeno da se u 2011. godini prosječno izvršenje utvrđuje prema evidencijama Zavoda za pojedinu ugovorenu djelatnost, a poslodavac utvrđuje kojim će zdravstvenim radnicima doktorima medicine specijalistima iz ugovorene djelatnosti Zavoda dati odobrenje za dopunski rad. Da bismo u sljedećoj godini imali još kvalitetnije pokazatelje, Zavod je poduzeo mjere iz svoje nadležnosti te će se prosječno izvršenje u 2011. godini pratiti u evidencijama Zavoda za svakog doktora medicine specijalista pojedinačno. Neupitno je da će to dodatno utjecati na pokazatelje izvršenja ugovorene zdravstvene zaštite u ugovorenim djelatnostima, ali će i povećati kvalitetu evidentiranja izvršenih dijagnostičkih ili terapijskih postupaka i podataka koji se dostavljaju Zavodu u svim ugovorenim djelatnostima sa Zavodom.

Važno je napomenuti da se ne uspoređuju različite djelatnosti međusobno nego je usporedba moguća i valjana samo unutar iste djelatnosti.

Isto tako važno je reći da se uspoređuju utvrđeni postupci iz evidencija Zavoda, npr. broj prvih pregleda u specijalističko–konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti, zatim broj specifičnih dijagnostičkih postupaka u specijalističko–konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti sa specijalističkom dijagnostikom, uz napomenu da je moguća raščlamba prema koeficijentu složenosti koja se u stvari odnosi na zahtjevnost struke za izvršenje nekog postupka. Kako procjena stručne zahtjevnosti i validacije određenih postupaka, odnosno određivanje „težine“ i složenosti nekog dijagnostičkog postupka u odnosu na drugi i njihovo vrednovanje prelazi kompetencije Zavoda, na struci je da odredi međusobne odnose, težinu i koeficijente složenosti određenih postupaka u istoj djelatnosti u odnosu na druge da se dobiju što kvalitetniji rezultati o kojima neće biti stručnih prijedora. Sigurno će pristup na ovaj način pridonijeti većem obuhvatu broja postupaka koji se uspoređuju do cjelovitog obuhvata i komparacije svih izvršenih postupaka unutar istih specijalističkih djelatnosti, za svakog doktora specijalista u odnosu na prosjek izvršenja prema kategorijama bolnica u kojoj radi.

Pravilnikom je dakle utvrđeno da se prosječno izvršenje određenih postupaka iz određenih djelatnosti računa u zdravstvenim ustanovama iste razine, tj. prema kategorijama bolnica, ali je zanimljiva usporedba i na razini cjelokupnog zdravstvenog sustava Republike Hrvatske. Najvažnije je da su jasni kriteriji, da je sve transparentno, da je postalo mjerljivo i komparabilno izvršenje istih postupaka u istim djelatnostima. Sigurno je da će primjena Pravilnika dati dodatni poticaj struci te da ništa više neće biti jednako kao prije. Naime, evidentiranje izvršenja svih postupaka po svakom

doktoru specijalistu učinit će dostupnim i vjerodostojnim uvid u izvršenje za svakog pojedinca u svakoj djelatnosti što će uvelike olakšati donošenje poslovnih odluka i poslodavcima. Nadalje, takvo precizno i dosljedno evidentiranje isključuje proizvoljne interpretacije o količini izvršenog posla, tj. dijagnostičkih ili terapijskih postupaka za svakog doktora specijalista.

Kako Pravilnik donosi bitne novine u našem zdravstvenom sustavu vezane uz dobivanje odobrenja za dopunski rad doktora specijalista, neophodno je istaknuti da je i Zavod u proteklom vremenu poduzeo niz mjera iz svoje nadležnosti, posebno u dijelovima sustava koji su zadnjih godina uređeni na novi način u smislu plaćanja i praćenja izvršenja ugovorene zdravstvene zaštite, npr. uvedene plaćanja po DTS sustavu u hrvatske bolnice. Novi model plaćanja u akutnim bolnicama po DTS modelu omogućio je logično praćenje i klasificiranje bolesnika koji se liječe u akutnim bolnicama u skupine koje imaju slične bolesti/stanja i čije liječenje zahtijeva približno iste financijske troškove.

Zavod je napravio kvalitetnu višegodišnju pripremu za potpunu implementaciju DTS sustava u akutnim bolničkim ustanovama, a bila su i velika očekivanja od novog modela plaćanja. Provedena je edukacija zdravstvenih djelatnika, pripremljeni su materijali i upute, zatim je proveden pokusni projekt primjene plaćanja po dijagnostičko–terapijskim skupinama u četiri bolnice (različite veličine i razine!) koje provode liječenje bolesnika oboljelih od akutnih bolesti. Iza toga je slijedilo godinu dana paralelno ispostavljanje bolničkih računa po starom modelu i po DTS–u kako bi se ostavilo dovoljno vremena za kvalitetno „uhodavanje“ cijelog bolničkog sustava u Republici Hrvatskoj.

Sve je to pridonijelo da danas raspoložemo s puno podataka, bitnih kvalitetnih pokazatelja o tijeku bolničkog liječenja, od prosječnog trajanja bolničkog liječenja, prosječnog broja postupaka koji su primijenjeni u liječenju, prosječnog broja dodatnih dijagnoza, prosječne dobi hospitaliziranih, najčešćih kriterija prijama, razloga prijama, vrsta DTS kategorije (kirurški, medicinski, ostalo), prema razini bolnica (klinike, opće). DTS sustav je uveo neke nove pojmove i termine u funkcionalnom smislu prijama u bolnicu kao što je glavna dijagnoza. Ona je u pravilu razlog prijama u bolnicu. Ispravno šifriranje bolesti, stanja, ozljede ili izvršenog postupka daje iznimne analitičke mogućnosti. Između ostalog može dovesti u pitanje i opravdanost prijama u bolnicu i provedenog bolničkog liječenja. To može biti razlog za postavljanje pitanja o opravdanosti priznavanja troškova takvog liječenja! Naravno, rezultati daju i odgovore o svrhovitosti i učinkovitosti takvog postupanja, pa usporedbom s pokazateljima u drugim bolnicama iste kategorije, odnosno s nacionalnim prosjekom, daje jasne odgovore zašto su rezultati u nekim zdravstvenim ustanovama ispod prosjeka.

Raniji, potrošeni, model plaćanja bolničkih troškova imao je niz manjkavosti, a stručna javnost imala je niz zamjerki i željela je kvalitetnije rješenje. DTS sustav nudio je novine koje su svi priželjkivali: povećanje učinkovitosti, prepoznavanje i poticanje učinkovitog rada, osiguranje jednakosti kako za pacijente tako i za bolnice, jednostavnije i transparentnije ugovaranje zdravstvene zaštite, korištenje dostupne, klinički prihvatljive klasifikacije postupaka, plaćanje epizode bolničkog liječenja po slučaju, smanjenje troškova liječenja, skraćivanje duljine bolničkog liječenja itd. Iako ne postoji idealan način plaćanja bolničkih troškova, očekivalo se da će plaćanje po DTS–u pridonijeti kontinuiranom poboljšanju učinkovitosti, smanjenju troškova, kvalitetnijem planiranju i upravljanju te povećanju kvalitete.

Nastavak u idućem broju.

Priredile: **Veronika Laušin**, dr. med. i
Martina Furlan, dipl. iur.

Zdravlje starih ljudi, VII.

Zdravstveni savjeti (nastavak iz prošlog broja)

Autori profesori: dr. sc. **Drago Droždjek** i dr. sc. **Predrag Keros**

(Cjelovit rad objavljujemo u nastavcima.)

Uredan život bez alkohola, pušenja, droge...

Znanstvenici smatraju kako uredan život bez alkohola, pušenja, droge i drugih štetnih činitelja može spriječiti ili bar odgoditi propadanje umnih sposobnosti.

Spolni nagon starenjem slabi, ali je u starih žena i muškaraca ipak izražen. Stoga ne treba prezati od naklonosti i nježnih osjećaja ili se, pak, podsmijevati sklanjanju brakova u starosti. *Dokazano je da oženjeni ljudi žive dulje.* Treba prihvatiti da su stari ljudi osobnosti i kako su mnoge njihove potrebe istovjetne potrebama mlađih, a samo su neke posebne ili naglašenije u poodmakloj životnoj dobi.

Voljeti i biti voljen, biti koristan, ali i priznat, sudjelovati u nečemu što je zajedničko svim ljudima, usvajati nove spoznaje, radovati se i bavljati — porivi su duboko ukorijenjeni u bitku svakog čovjeka, mladića i starca. *Da se spriječi prerano starenje u području duševnoga zdravlja, preporučuje se odgađanje umirovljenja, održavanje radne djelatnosti, i to najbolje svrsishodnim sklonostima (hobijima), njegovanjem umnih djelatnosti — čitanja, zagonetarstva, učenja (u svijetu primjerice postoje sveučilišta za stare ljude) te održavanjem druženja s rodbinom, prijateljima i znancima.*

Činitelji okolice

U održavanju tjelesnog zdravlja, važno je paziti na činitelje okolice.

Stambena okolica mora biti što sigurnija. Iz stana treba ukloniti sve opasne stvari, primjerice skliske prostirače, zašiljene predmete.

Prema mogućnosti valja postaviti i neka pomagala (dražače u kupaonici i zahodu) koja olakšavaju obavljanje svakodnevnih djelatnosti i sprečavaju padove.

Toplina prostorije u kojoj borave stari ljudi mora biti 24°C (297°K), a u prostorijama gdje je stari čovjek gol (primjerice u kupaonici) 27°C (300°K)

Treba se čuvati propuha i vlage u stanu te ne izlaziti po studenu ili vrlo toplu i vlažnu vremenu. Dim, maglu i povećanu onečišćenost zraka u gradskoj sredini (smog) treba što je moguće više izbjegavati.

Stari ljudi moraju na tijelu nositi više slojeva odjeće, jer se tako bolje održava tjelesna temperatura.

Preporučuje se spavanje u čarapama i s noćnom kapicom.

Obitelj, dom i društva

Svaki se organizam uporno bori za opstanak i nastoji što duže živjeti. Međutim u mnogih ljudi koji nemaju životni smisao

počinju zatajivati sveukupne obrambene snage, te zatajost u razvoju i prilagodbi životnoj sredini može uzrokovati bolest pa i smrt.

Životni je razvoj čovjeka uvelike uvjetovan psihosocijalnim činiteljima koji usklađuju odnose svekolika čovjekova ustroja s izvanjskim svijetom, pa i zdravlje, bolest ili smrt znatno ovise o tim činiteljima. Pritom psihosocijalni činitelji u starih ljudi imaju drukčije značenje nego za mlade. Ako je čovjekov život postao bez svrhe i nema mogućnosti daljnjeg razvoja, ne može se potvrditi i stvarati pa koristiti društvu i sebi. Kada pak čovjek dospije na teret drugih ljudi i okružen je nepovjerenjem i podcjenjivanjem, počinju se razvijati brojne štetne promjene što mogu pridonijeti okončanju života. *Zadovoljstvo i sreća, naprotiv, potiču proizvodnost, povećani tjelesni rad i veću umnu djelatnost, što je sve povezano s osjećajem tjelesnog i duševnoga zdravlja.*

Starost je razdoblje preispitivanja vlastitih postupaka, odmjeravanje uspjeha i neuspjeha. Ako je ta prosudba potvrđna, prevladava osjećaj ponosa i zadovoljstva, koji zasigurno utječe na djelatnost obrambenih snaga, te i na smanjivanje ili odgađanje mogućnosti razvoja svih bolesti, pa i raka.

U odmakloj se životnoj dobi zbog prirodna starenja smanjuje opća životna snaga (vitalnost), slabe obrambene tjelesne snage i smanjuju se umne sposobnosti, te pokretljivost, elastičnost i učinkovitost. Mnogi se ljudi mire s tim prirodnim promjenama i pronalaze prikladne mogućnosti olakšanja. Drugi, pak, ne mogu prihvatiti to povlačenje i čine očajničke napore da se zadrže u zaposlenju i na položaju, premda njihove stvaralačke snage ne dopuštaju takva opterećenja.

Najveći je manjak u starih ljudi što ne mogu uvijek razumno prosuditi nerazmjer želja, pa i častohleplja s vlastitim mogućnostima i sposobnostima.

U kroničnih degeneracijskih ili psihosomatskih bolesti mogu nastati poboljšanja, ali rijetko možemo očekivati potpuno ozdravljenje. To upućuje kako u tih bolesti povremeno ili trajno djeluje neki činitelj unutar organizma te i u cjelokupnu odnošaju prema izvanjskome svijetu, s popratnim osjećajima i osobnim doživljajem tih odnosa. *Ove su bolesti znak kako se bolesnik ne snalazi dobro u životu, da nije iskoristio sve mogućnosti a njegov cjelokupni razvoj nije ispunjen zadovoljstvom.*

Kadšto velik dio krivnje i odgovornosti za ubrzano zatajivanje starih ljudi snose obitelj i okolica, koji postavljaju prekomjerne neispunjive zahtjeve. Možda se

okolina i zadovoljava njihovim smanjenim sposobnostima te cijeni iskustvo i sigurnost, ali star čovjek ima svoj ponos i samopoštovanje, pa teško prihvaća neumoljivo postupno smanjivanje sposobnosti.

Ta je podvojenost uzrokom nutarnjega sukoba uz povremenu potištenost, što se u pojedinim ljudi iskazuje i tjelesnim poremećajima, pojavom različitih bolesti staračke dobi, pa i raka.

Prigodom smrti starih ljudi redovito se navodi bolest koja je prouzročila smrt, primjerice srčani ili mozgovni udar, bolesti krvnih žila, zatajenje pojedinih organa itd. Na toj bi se osnovi moglo razmišljati koliko bi čovjek živio da se nije razbolio. Smrt je neizbježan završetak života živih bića, pa je i *bolest sastavni dio čovjekova bitka.* Pritom sva živa bića uključuju obrambene i obnavljajuće (regeneracijske) sposobnosti prigodom ozljeđanja, otrovanja ili u borbi sa zaraznim uzročnicima i mnogim drugim štetnim činiteljima. Ta obrambena sposobnost za borbu sa svim štetnim i opasnim utjecajima bila je poznata liječnicima još od davnina i iz te je spoznaje nastala znana izreka: *»Liječnik liječi, priroda ozdravljuje«* *.

Znana je i izreka: *»Godine treba pridodati životu, ali i kakvoću života godinama«*. Krajnje je vrijeme da to pravilo počnemo i primjenjivati, jer kadšto se uistinu prema životu odnosimo kao da starost ne postoji i uopće neće doći.

Bitan udio pripada obitelji, koja stara čovjeka ne smije smatrati tereptom, nego mu treba omogućiti dostojnu starost.

Nekoć su stari ljudi smatrani najmudrijim članovima obitelji, uživali su veliko poštovanje i povjeravani su im mnogi korisni poslovi. U Africi, gdje umjeće zapisivanja iskustva nije bilo razvijeno, smrt starih ljudi bila je ravna razaranju knjižnica. Danas, raspadanje negdašnjih mnogočlanih obitelji, velika seljenja stanovništva i sve veće otuđenje u društvu, na žalost, uvjetuju odnose prema starijim ljudima kao prema *»građanima drugog reda«* o kojima nitko ne skrbi. *Stari ljudi, pak, u obitelji mogu pomoći ne samo iskustvom i savjetima, nego i obavljajući brojne zadaće skladno svojim mogućnostima* (primjerice pomažući u kućanskim poslovima, čuvanjem unučića itd.).

* Medicus curat, natura sanat.

Nastavak u idućem broju.

Piše: **Biserka Budigam, prof.**

Civilno društvo, siromaštvo i socijalna isključenost

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom organizirao je u Zagrebu 31. ožujka 2011. raspravu o temi pod naslovom »Civilno društvo, siromaštvo i socijalna isključenost« na kojoj je uvodno predavanje održao prof. dr. **Siniša Zrinščak**. Naime, Socijalno vijeće Grada Zagreba već nekoliko godina sustavno prikuplja podatke o socijalnoj slici grada, a što svakako uključuje i podatke o stanju siromaštva u našem gradu. U svom je izlaganju najprije postavio pitanje »Je li siromaštvo problem« i to: na razini javnog diskursa; na razini političkih mjera i odluka i na razini civilnog društva. I, naravno, odgovor je: NE!

Naime siromaštvo nije društvena tema o kojoj se posebno govori kod nas, ne postoje sistematizirani podaci i ne raspravlja se javno o tom problemu.

Nije to ni politička tema, a i organizacije civilnog društva se nedovoljno angažiraju u rješavanju problema siromaštva.

No za usporedbu je naveo da je u zemljama Europske unije stopa siromaštva bila prosječno 16% u 2009. godini. Zanimljivo je da se stopa siromaštva smanjila u većini novoprimitljenih zemalja u EU.

U Republici Hrvatskoj stopa siromaštva u 2009. godini bila je 18%. Značajno je da je od toga osoba starijih od 65 godina bilo 31,5%, nezaposlenih 40,7% umirovljenika 24,3%, a prema strukturi obitelji, to su u najvećem postotku samačka kućanstva i to upravo onih starijih od 65 godina i samohrani roditelji.

Linija siromaštva u 2009. godini određena je prema novčanim primanjima za samačka domaćinstva u iznosu 2.225,00 kn mjesečno i za četveročlanu obitelj (dvoje odraslih i dvoje djece) 4.673,00 kn mjesečno.

Posebno je naglasio da se organizacije civilnog društva do sada nisu naročito angažirale u apostrofiranju ovog problema i traženja većeg društvenog angažmana svih čimbenika radi njegova rješavanja.

U budućnosti treba više pažnje pokloniti prikupljanju i sistematiziranju podataka kako bi se bolje definirao problem i označile mjere za njegovo rješavanje. Pritom treba koristiti glas javnosti, ali i struke i organizacija civilnog društva. Treba učiti iz dobrih primjera koji su verificirani u EU.

Primjer dobre prakse koju trebamo koristiti u daljnjem radu, prikazala je **Tanya**

Basarab iz Europske mreže za borbu protiv siromaštva.

Naglasila je da u EU ima 80 milijuna siromašnih ljudi ili 16%, dakle samo 2% prosječno manje nego u RH, ali u zemljama s razvijenim materijalnim i društvenim mogućnostima ima 10–12% siromašnih a u novoprimitljenim članicama EU (naročito zemlje u tranziciji) 19–21%. Navela je još mnogo podataka, ali i naglasila mogućnosti stvaranja mreže organizacija civilnog društva za borbu protiv siromaštva kakva već postoji u EU i naglasila da moramo i mi pokušati na isti način rješavati i naše probleme. Borba protiv siromaštva nije lagana, a rezultati nisu brzi. U ovoj i idućoj godini cilj je u EU smanjiti siromaštvo barem za 2%.

A sada nešto o psihološkom aspektu problema siromaštva te potrebi i mogućnostima njegova smanjivanja.

Naravno, siromaštvo uzrokuje socijalnu isključenost što je, dakako, najteža posljedica za pojedinca. Vlastiti doživljaj siromaštva velika je trauma naročito osoba starijih od 65 godina i još ako su umirovljenici. Upravo je to kategorija osoba koje su članovi naše udruge.

Osobe starije od 65 godina, uglavnom su u mirovini. Radili su neki i više od 40 godina i bez obzira na tu činjenicu sada su u zoni siromaštva. To su naročito samačka ženska domaćinstva i to čak više od 50%. Naime, žene umirovljenice su radile često na slabije plaćenim poslovima (srednje stručne spreme i nekvalificiranim radnim mjestima) ili pak u gospodarskim granama s manjom akumulacijom kapitala (tekstilna i uslužna djelatnost), a ima ih koje su ostale udovice pa primaju obiteljsku mirovinu po suprugu koja je također znatno niža. S obzirom na godine i često slabije zrdavstveno stanje nisu u mogućnosti osigurati si dodatna sredstva dopunskim radom. I sami znamo da je malo prosječnih umirovljenika i starijih osoba od 65 godina koji imaju znatnija ušteđena novčana sredstva. Većina ima stan ili kuću, ali što ako to proda, gdje će i kako će živjeti još možda dvadesetak godina? Ne smijemo pri tome zaboraviti da se trajanje života produžilo i da svatko očekuje dobru kvalitetu ostatka življenja, a ne samo puko preživljavanje. Isto tako naučili smo mi u ranijim vremenima da je svatko s 30 i više godina mirovinskog staža imao mirovinu koja mu je omogućivala smještaj u solidnom domu umirovljenika. I bilo je dosta mjesta jer se i više obitelji brinulo za svoje starije članove i više je generacija tradicionalno živjelo u zajedničkim kućanstvima. Sada se rastače obitelji, uglavnom žive samo dvije ge-

neracije (roditelji i djeca), a treću, stariju generaciju, nastoje smjestiti u dom. Ali i tu postoji problem. Često su djeca nezaposlena, a domovi su postali preskupi. Godinama nije izgrađen ni jedan »državni« dom već se problem nastoji riješiti javno privatnim partnerstvom. To su zapravo privatni domovi s ekonomskom cijenom koju malo tko može platiti. I ako posjedujete kakvu nekretninu koju biste dali kao osiguranje plaćanja, problem je i to koliko vrijedi ta nekretnina. Naime, nedavno sam s jednim vlasnikom privatnog doma pregovarala za smještaj jedne moje znanice koja ima stan u starijoj zgradi koji vrijedi oko 50.000 — 60.000 eura. Mirovina po suprugu joj je mala i tada su sasvim kapitalistički okrutno, socijalno neosjetljivo izračunali da ona može boraviti tim novcima od vrijednosti stana i mirovine još desetak godina kod njih u domu. Sada ima 67 godina i još 10, to je 77 godina i jao njoj ako poživi do (ne dao bog) 90. Zamislite taj osjećaj neizvjesnosti i nemoći!

Subjektivni osjećaj siromaštva daleko je teže podnositi nego objektivni. Stariji ljudi koji su doista siromašni, ne žele često upravo zbog osjećaja manje vrijednosti tražiti pomoć. Siromaštvo je zapravo njihov neuspjeh.

Istovremeno s trajanjem mirovine njeena se vrijednost objektivno smanjuje jer nema usklađivanja s realnim porastom troškova života, a ni s usklađivanjem plaća zaposlenih. Nesreća je i sve veći broj umirovljenika koji su zapravo rezultat rješavanja viška radnika i propasti velikog broja radnih organizacija, jer se takvim umirovljenjem zapravo rješava nezaposlenost i socijalna problematika nezaposlenih kojih ima najviše u zoni siromaštva.

I na kraju, što možemo i moramo učiniti da bi nam do kraja života bilo, ako ne bolje onda ne bitno gore?

Treba se udružiti, umrežiti. Treba stvoriti mrežu organizacija civilnog društva barem onih koji okupljaju nezaposlene i umirovljenike i osobe starije od 65 godina. Treba prestati misliti koja je udruga važnija ili brojnija. Svi smo jednako važni i svaki pojedinac u grupi može mnogo učiniti. Trebamo stvoriti ozračje u kojemu će nas poštovati i prihvaćati kao ravnopravne partnere u rješavanju problema siromaštva. Primjer dobre prakse je udruživanje udruga civilnog društva s područja zdravstva.

Sporazum o suradnji između Matice i Sindikata umirovljenika Hrvatske

Sindikata je prihvatio Sporazum na sjednici Glavnog odbora održanoj 21. travnja 2011., a stupit će na snagu kad ga potpišu predsjednici naših udruga.

Polazeći od svojih statutarnih odrednica i Programskih aktivnosti, Matica umirovljenika Hrvatske i Sindikat umirovljenika Hrvatske (u daljnjem tekstu Matica i Sindikat) prihvaćaju Sporazum o suradnji sastavljen na načelima jednakopravnosti i uzajamnosti, kojim žele zajednički doprinijeti poboljšanju položaja umirovljenika i starijih osoba.

Ovim Sporazumom Matica i Sindikat potvrđuju svoja opredjeljenja da djeluju kao dragovoljne, nestranačke i interesne organizacije koje se u svojim programima zalažu za ostvarivanje prava i općih interesa umirovljenika i drugih starijih osoba.

Matica i Sindikat, osim vlastitih inicijativa i zastupanja interesa svoga članstva i šireg kruga umirovljenika pred Hrvatskim saborom, Vladom Republike Hrvatske, ministarstvima, vladinim i nevladinim institucijama, djelovat će i zajednički predlagati poboljšanje materijalnog, zdravstvenog i društvenog položaja umirovljenika i poticati rješavanje aktualnih problema umirovljeničke populacije.

1. Matica i Sindikat djelovat će autonomno, a zajedničko djelovanje će dogovarati i usklađivati na načelima ovog Sporazuma.

2. Radi što uspješnijeg dogovaranja i usklađivanja djelovanja Matice i Sindikat formiraju stalno zajedničko povjerenstvo sastavljeno od po dva predstavnika iz obje potpisnice koje će se sastajati po potrebi, a na inicijativu jedne ili obje potpisnice.

3. Matica i Sindikat prihvaćaju da će, u skladu s interesima umirovljenika, razmjenjivati gledišta o njihovu položaju i problemima te predlagati moguća rješenja.

4. Polazeći od svojih programa Matica i Sindikat dogovarat će se o zajedničkom istupanju u javnosti pri čemu su moguće i zajedničke konferencije za tisak i priopćenja za javnost.

5. Članovi Nacionalnog vijeća za umirovljenike iz Matice i Sindikata redovito će usklađivati stajališta te predlagati i nuditi zajednička rješenja koja su od vitalnog interesa za umirovljenike.

6. Matica i Sindikat zajednički će se suprotstavljati svim prijedlozima u zakonodavstvu i propisima koji pogoršavaju i otežavaju položaj umirovljenika i svih ljudi starije životne dobi.

7. Matica i Sindikat zalagat će se za cjelovitu reformu mitovinskog sustava na način da se umirovljenicima osiguraju minimalni standardi za dostojanstven život te da se osigura očuvanje realne vrijednosti mirovina.

8. Matica i Sindikat zajednički će zahtijevati da se mirovine redovito usklađuju s rastom plaća zaposlenika i bruto društvenim proizvodom, a u skladu s europskim i svjetskim standardima kao i ostale mjere koje pridonose boljem materijalnom položaju umirovljenika.

9. Matica i Sindikat zajednički će štiti i promicati interese umirovljenika sadržane u Prijedlogu Deklaracije o osnovnim i neotuđivim pravima umirovljenika i starijih osoba i Rezoluciji o pravu na dostojanstvenu i sigurnu starost te koristi iskustva međunarodnih umirovljeničkih udruga.

10. Matica i Sindikat promicat će jedinstvo umirovljeničkog korpusa i surađivati sa svim parlamentarnim strankama, onima na vlasti i u oporbi, koje se djelatno zalažu za poboljšanje umirovljenika i doprinose rješavanju umirovljeničke problematike.

11. Da se suradnja u skladu s ovim Sporazumom ne ograniči samo na čelništvo dviju organizacija na državnoj razini, nego da obuhvati cjelokupno članstvo obje potpisnice, Matica i Sindikat se obavezuju da će suradnju svoga članstva poticati na općinskim, gradskim i županijskim razinama.

12. Matica i Sindikat surađivat će s radničkim sindikatima osobito u pogledu ostvarivanja prava na rad i punu zaposlenost radno sposobnog stanovništva, redovite isplate zarađenih plaća i uplata doprinosa za mirovinsko osiguranje.

13. Kako našu djelatnost nije moguće uspješno razvijati bez primjerene financijske pomoći društva, Matica i Sindikat će zajednički razmatrati mogućnosti korištenja i pretpristupnih fondova Europske unije.

14. Svaka od potpisnica može, u skladu sa zaključcima svojih tijela odlučivanja, prekinuti suradnju ako ocijeni da su narušena osnovna načela te suradnje ili njihovi programski ciljevi, o čemu će odmah obavijestiti drugu stranu.

Slušaj svoje tijelo

Odavna su znanstvenici ocijenili da vježbanje treba shvatiti vrlo ozbiljno kao važnost u bilo kojoj dobi čovjekova života. Program rekreacije za starije — podrazumijeva vježbanje i mi ga u Premanturi provodimo već šest godina pod stručnim vodstvom fizioterapeutice **Gordane Težak**. Te vježbe isto tako provodimo po ostalim ograncima općine Medulin uz financijsku potporu Gradskog društva Crvenog križa iz Pule. Ovaj program namijenjen je svim osobama starije životne dobi i u Premanturi je uključeno dvadesetak osoba, a u ostalim mjestima u našoj općini puno je veći broj polaznika.

Polaznice rekreacije vježbaju uz ciljane vježbe za bedra, stražnjicu, leđa, noge, vrat i ostale kritične zone — provode dva puta tjedno sat vremena. Ovakva tjelesna aktivnost vjerojatno će dati značajnije rezultate koje, kao zdrave navike, treba da postanu stil života.

Jedva smo dočekali ove toplije dane koji nam omogućuju više boravka na zraku, više kretanja što je najkorisnije, a grijeh je provesti te lijepe dane u teretanama i dvoranama.

Rekreacija je važna uvijek, pogotovo iznad pedesete. Učinak je vrlo očit, jer osim uvježbanih rekreativki, i druženjem se poboljšava život, a to sve smanjuje rizik od svih bolesti današnjice.

Današnje umirovljenice nemaju novaca za skupe tretmane, a ovo je jedini način da stimuliramo i potičemo već pomalo usporene tjelesne procese. Životni moto o kojem se stalno piše je: birajte lagana jela i namirnice, smanjite unos soli, jedite što više voća i povrća, pijte obilno ....i uz ove zdrave navike vježbanja — imate garanciju za dulji i sretniji život, a život nas žena uvijek je tražio mnogo, od radnog mjesta do kuće gdje nas je čekala obitelj.

Sindikata umirovljenika i dalje će se zalagati za okupljanje što većeg broja sudionika u ovoj aktivnosti koja obogaćuje kvalitetu života osoba treće životne dobi.

Zato poručujemo svima koji se nisu uključili u ove aktivnosti: dođite i promijenite svoj život nabolje, prihvatite zdrave životne navike i učinite pravi korak na putu do zdravlja.

Vera Vidmar

Zapažena aktivnost članova SUH-a u Brodsko-posavskoj županiji

U protekloj smo godini na više sastanaka raspravljali o programu rada te o ostvarenju zadataka koji su bili pred nama. Osim izvještaja koje smo dostavljali našoj središnjici u Zagrebu, o našem smjerenju obavještavali uprave Grada i Županije, tražeći pritom financijsku potporu za rad kako bismo mogli uspješno ostvarivati program kao humanitarna udruga koja pomaže umirovljeničkoj populaciji. Upravo zbog te uloge koju ima Sindikat, naši su zadaci podređeni isključivo humanitarnom radu. Najvažnija nam je briga bila o starim i bolesnim osobama, kao i informatičko obrazovanje zainteresiranih umirovljenika. U prošloj smo godini taj program proveli u okviru tečaja informatike koji je s uspjehom završilo 15 članova našeg Sindikata.

Polazeći od nepovoljne i svima dobro poznate situacije u kojoj žive široki slojevi stanovništva, te imajući u vidu nizak životni standard umirovljenika, osobno sam, kao gradska vijećnica, iznosila te probleme na sjednicama Vijeća, s prijedlozima o potrebi pružanja pomoći umirovljenicima, primjerice: da se umirovljenicima omogućiti korištenje usluga Gradske knjižnice odobrenjem sredstava iz gradskog proračuna, dakle da se participacijom olakša učlanjenje u knjižnicu i omogućiti posudba knjiga na čitanje, a s obzirom na visoke cijene ulaznica za kazališne priredbe i koncerte, da se riješi pitanje povlastica za umirovljenike. Ta pitanja su u dogovoru s Gradskom knjižnicom i KKD »Ivana Brlić Mažuranić« na zadovoljavajući način riješena.

Imajući u vidu interes umirovljeničke populacije, u prošloj smo godini organizirali izlete u Bizovačke toplice, u Kopački rit, u Karanjac te Kloštar Podravski i Novi Vinodolski. Organizacija cjelodnevnog boravka u Bizovcu bila je od lipnja do rujna svakog tjedna, dok su drugi izleti bili planirani po volji i željama članova u vremenu kada je to dogovoreno. Ovdje ću spomenuti da je trodnevni izlet u Novi Vinodolski, što se prijevoza tiče, bio besplatan, tj. članovi nisu plaćali autobus, nego ga je platila Županija.

Piše:
Jasenka Rem,
predsjednica

smo u jesen prošle godine održali u suradnji s Hrvatskom strankom umirovljenika pod naslovom: Susreti umirovljenika Brodsko-posavske županije. Ti susreti održani su 11. rujna 2010. u Grabovcu nedaleko od Garčina. Kako je bilo dogovoreno na sastanku predsjednika naših podružnica, organizaciju i troškove

Treba navesti i to da smo u suradnji s Hrvatskom strankom umirovljenika dobili i besplatne autobuse za Podružnicu Sikirevci (na slapove Krke) i Podružnicu Garčin (za Međugorje).

Posebno je značajna manifestacija koju

ove manifestacije preuzela je brodska podružnica i HSU, a svaka podružnica s područja naše županije sudjelovala je s određenim brojem svojih članova koji su bili raspoređeni po sportskim disciplinama: pikado, utrkanje u vrećama, navlačenje užeta, utrka s jajima, te igra bele, a održano je i natjecanje u kuhanju čobanca.

Osim navedenih aktivnosti, moram se dotaknuti i nekih organizacijsko-tehničkih pitanja.

Prvo ću navesti problem radnog prostora našeg Sindikata. Kada smo prije nekoliko godina dobili na korištenje taj godinama zapušteni prostor za smještaj našega ureda, počeli smo ga uređivati pomoću sponzora (Kožul, Čuljak), ali i radom naših članova umirovljenika. Zahvaljujući tome, prostor smo znatnim dijelom osposobili. Budući da je taj dio predviđen za rušenje, sada se nalazimo pred radovima na novom prostoru u istom dvorištu, nedaleko od starog mjesta. Sve troškove oko uređenja toga prostora preuzela je Gradska uprava, a što je od posebne važnosti, bit će izgrađeno i centralno grijanje.

Na kraju, dozvolite da spomenem i to, da je djelovanje Podružnice u Slavonском Brodu osobito prepoznato i po mojem čestom istupanju u javnosti, kao predsjednice Podružnice, u medijima i raspravama u Gradskom vijeću gdje se posebno zalažem za poboljšanje položaja umirovljenika i starijih osoba u našoj sredini.

Dvije crtice iz Splita

Umirovljenička veselica — za ljepši spol

SUH — PODRUŽNICA SPLIT već tradicionalno organizira feštu za Dan žena, a veselo je bilo i ove godine. Članovi ove sindikalne podružnice, ali i brojni drugi

naši sugrađani koji su uz zvuke klapske pjesme željeli proslaviti dan posvećen ženama, okupili su se u prostorijama gradskog kotara Lučac — Manuš. Zabavljale su ih klapa Ventula, Friži, Ancora, Šufit te zbor podružnice Split »Amfora« i naši članovi, solisti **Jozo Vukorepa** i **Deni Kordić**. Pjevalo se i plesalo, gostilo i darivalo cvijeće pripadnicama ljepšeg spola, a umirovljenici su opet pokazali kako se nitko bolje od njih ne zna zabavljati.

Želja za maškaranjem ni s godinama ne prolazi

Potrebna za maškarama ne prolazi ni s godinama, potvrđuju štice — članovi

SUH-a Podružnice Split — Ogranak Doma Zenta — Vukovarska koji su ove godine na čelu sa svojim novoizabranim predsjednikom ogranaka g. **Aleksandrom Gvozdenovićem** i njegovim zamjenikom g. **Antom Josipovićem** priredili maškaranu feštu, u koloni obišli sve katove zgrade, sladili se krafnama i zatim zaplesali. Isti su im izrađivali maske i pripremili im darove na tomboli. Svi su dobili suvenire. Obišli su gerijatriju, gdje su posjetili svoje nepokretne kolege. Plesalo se i pjevalo. Uživali su u fešti sa željom da ne bude bure jer su odlučili ići na rivu palit Krnju.

Asja Tomlin

Nakon opširnog izvještajnog izlaganja predsjednika SUH-a, mr. **Stjepana Krajačića**, o aktualnoj umirovljeničkoj problematici između 5. i 6. sjednice Glavnog odbora SUH-a i idućim zadacima, uslijedila je rasprava kojom su obuhvaćeni i prethodno dostavljeni priloženi pisani materijali o »zauzimanju stajališta u vezi s predstojećim parlamentarnim izborima« (točka 3. dnevnog reda) te izvještajno-planski dokumenti SUH-a: Izvješće o radu SUH-a u 2010. godini (točka 4. a) i Program rada SUH-a za 2011. godinu (točka 4. d).

U raspravi su iznesene mnoge činjenice koje su u prethodnoj godini djelovale na položaj umirovljenika u nas, ali se o nedaćama kojima je većina umirovljenika bila izložena i koje su prouzročile posvemašnje siromaštvo umirovljeničke populacije u nas piše kao o općem zlu koje nas je pogodilo, o zloj kobi koja nas je zahvatila i koja je najčešće došla odnekud izvana, npr. recesija, a ne da je to u najvećoj mjeri rezultat lošeg upravljanja državom koji dovodi do sve većeg osiromašivanja pučanstva među kojima stradavaju prvenstveno najnezaštićeniji, a to su umirovljenici i drugi stariji ljudi (uboštvu!) koji su zahvaćeni sve brojnijim restriktivnim propisima. I dok se istodobno korupcija ne smanjuje, jer se pojedinci nakon istražnog pritvora uglavnom puštaju na slobodu umjesto da se osuđuju (sankcioniraju) uz sudski zahtjev da vrate opljačkano, država se neprestano zadužuje u inozemstvu da bi podmirila sve veću potrošnju koju diktiraju oni koji državom upravljaju, a sve prebacuju na leđa umirovljenika.

U raspravi je, između ostalog, dotaknuta dvojba je li za umirovljenike bolje biti uz vlast jer se u suradnji s njom može nešto profitirati i za poboljšanje položaja umirovljenika, ali to demantiraju činjenice koje pokazuju naše zaostajanje za EU u koju nastojimo ući. Isto tako, suradnjom s vlasti koja osiromašuje umirovljenike i ostali puk, gubi se naša vjerodostojnost u težnji za ostvarenjem bitnih zadataka koje su od interesa za umirovljenike.

Istaknuta je i činjenica da je suradnja SUH-a sa Savezom samostalnih sindikata Hrvatske u protekloj godini bila intenzivnija nego nekada, ali još uvijek izostaje takav oblik suradnje koji bi rezultirao po-

6. sjednica Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske održana je 21. travnja 2011. godine

Na sjednici su razmatrani izvještaji o izvršenju planiranih zadataka u prethodnom razdoblju, usvojeni su odgovarajući zaključci i donesen je program rada za iduće plansko razdoblje.

većanjem članova SUH-a onim zaposlenicima koji odlaze u mirovinu, a do tada su bili članovi SSSH.

To je, izgleda, vrlo aktualna boljka ne samo SUH-a nego i SSSH gdje se također članstvo smanjuje, a na koje bi pitanje, nakon analitičke rasprave, valjalo odgovoriti!

Od svih djelatnosti koje su obuhvaćene izvještajem (mirovinskoj, zdravstvenoj, međunarodnoj, gospodarstvenoj, informatizacijskoj i dr.), najviše se radilo u provedbi programa socijalne skrbi i humanitarne djelatnosti u mnogim našim podružnicama gdje je došao do izražaja rad naših volonterki i volontera o čemu je naša javnost odgovarajuće obaviještena i preko našeg glasila SUH koje je u ovom mjesecu (travnju 2011.) obilježilo sedamnaestu obljetnicu svog gotovo neprekidnoga i redovitog mjesečnog izlaza i koje očekuje više redovitih suradnika i suradnika koji bi zaslužili da za svoj intelektualni rad budu bar skromno honorirani.

Objavlivanjem kvalitetnih priloga u glasilu SUH informira se javnost o djelovanju Sindikata umirovljenika i promiče se njegova uloga u društvu, a takvih informacija nikad nije previše.

Poslije iscrpne rasprave o aktualnim problemima umirovljenika i drugih starijih osoba, položaju SUH-a u društvu i mjerama za povećanje članstva te o izvještajno-planskim dokumentima, u kojoj su sudjelovali gotovo svi članovi Glavnog odbora SUH-a, predsjednik Nadzornog odbora SUH-a, **Branko Jalšovec**, podnio je izvješće Nadzornog odbora koje je prihvaćeno.

Zauzimanje stajališta u vezi s predstojećim parlamentarnim izborima (AD. 3.)

Glavna tajnica SUH-a **Zlata Toplak** izložila je stajalište koje je o ovom pitanju predložila Komisija za definiranje odnosa prema političkim strankama koju je imenovalo Predsjedništvo GO SUH-a. Komisija je preporučila Predsjedništvu neka predloži Glavnom odboru SUH-a da prihvati stajalište glede postupanja SUH-a za predstojeće parlamentarne izbore. Nakon provedene rasprave usvojeni su sljedeći zaključci:

1. Sindikat umirovljenika Hrvatske u ovom trenutku ne podržava niti jednu političku opciju ili koaliciju, bilo vladajuću ili oporbenu.

2. Predsjedništvo GO SUH-a će izraditi listu najbitnijih stajališta i zahtjeva SUH-a u vezi s društveno — ekonomskim i socijalnim položajem umirovljenika.

3. Predsjedništvo GO SUH-a će uz prethodni dogovor sa SSSH i eventualno s drugim sindikalnim središnjicama, organizirati bilateralne razgovore s parlamentarnim strankama, zatražiti njihovo očitovanje o listi naših prioriteta te se upoznati s njihovim socijalnim programima koji se odnose na umirovljenike i starije osobe.

Županijska povjereništva SUH-a će u koordinaciji sa središnjicom ispitati stanje na svom području.

4. Na temelju tako obavljenih razgovora Predsjedništvo će predložiti Glavnom odboru SUH-a konačno poziciju i način djelovanja SUH-a tijekom predstojećih parlamentarnih izbora.

5. Glavni odbor SUH-a ovlašćuje Predsjedništvo da provede zadatke iz ovih zaključaka te da o tome izvjesti Glavni odbor koji će, uvažavajući sve relevantne okolnosti, usvojiti konačan stav i priopćiti ga članstvu i javnosti.

Zaključci su usvojeni s jednim glasom protiv.

Prije završetka sjednice predsjedništva SUH-a mr. **Stjepan Krajačić** izvjestio je nazočne da SSSH zajedno s drugim sindikalnim središnjicama radi na »Programu društvenog i gospodarskog oporavka: Nova slika Hrvatske«, čije su glavne poluge: rast i razvoj, zaposlenost i zapošljivost te jednakost i jednake prilike. Riječ je o procesu, a ne gotovome proizvodu. Vladi je predočeno čak 128 sindikalnih zahtjeva temeljem Programa na sjednici GSV-a. Glavni imperativi Programa su: poticanje inovativne i izvozne proizvodnje, reduciranje uloge države u gospodarstvu, zaustavljanje prelijevanja vrijednosti i plodova rada, obračun s pohlepom i privilegijama — moralne, političke, pravosudne i porezne, promjena izbornog i političkog sustava te smjelost za reforme javnih sustava.

Zatim je članovima GO SUH-a uručena završna Rezolucija 6. Kongresa FERPA-e te je dana sažeta informacija o sudjelovanju **S. Krajačića** i **J. Petrovića** na Kongresu FERPA-e u Veneciji. Istaknuta je uloga i ugled SUH-a te uloga SUH-a kao regionalnog lidera među sindikatima umirovljenika naše regije.

Predsjednica SUH-ova Odjela za socijalnu skrb i humanitarnu djelatnost **Milica Čavkić** upoznala je Glavni odbor s materijalom »Prikaz aktivnosti i korisnika projekta Volonterska skrb za starije osobe u lokalnim zajednicama u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2010. godine«, koji je Glavni odbor primio na znanje.

Zlata Toplak

OSPOSOBLJAVANJE SUH-ovih VOLONTERA

Volonterke i volonteri Podružnice SUH-a u Puli na djelu

1. Volonterke uče postupati s bolesnom osobom na — lutkama u praktikumu Medicinske škole u Puli, 2010.

2. Dolaze nove snage. Polaganje ispita osmog tečaja volontera kućne njege i pomoći 1. ožujka 2011.
Predavački tim u sastavu: **Danica Kuzmanović**, psihologinja, te patronažne sestre **Breški Josipa** i **Šegota Tanja** »rešetale« su dugo orne volonterke, koje su pokazale doista zavidno znanje tako da su ispiti završili pljeskom.

3. Zdravstvena predavanja su sastavni dio socijalnog programa namijenjenih osobama treće životne dobi.
Dr. Vlasta Urban-Tripović govori u Raklju o postupcima liječenja osteoporoze.

4. i 4a Član Tehničke grupe za pomoć starim i nemoćnim u otklanjanju manjih kvarova u stanu, **Nikola Mičanović**, otklanja kvar na kuhinjskom bojleru i u kupaonici u stanu korisnice **Ane Klepić**, 2011.

5. Nagrada za trud. Brojne volonterke i njihove prijateljice na izletu u Motovunu i posjetu Domu za starije osobe u Brkaču. Tom su prilikom volonterke darovale štitičenicima Doma tridesetak knjiga i veliku košaru voća i drugih jestvina. Dom se odužio posebnim programom za gošće. Družnje sa svim stanovnicima i radnicima Doma bilo je inspirativno i korisno iskustvo.

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

UTEMELJEN 1992.

POZIVA

sve radnice i radnike, namještenice i namještenike da nakon umirovljenja nastave svoje sindikalno članstvo u

SINDIKATU UMIROVLJENIKA HRVATSKE

koji promptno i učinkovito, u suradnji sa sindikatima aktivnih radnika i namještenika i s drugim umirovljeničkim udru-gama, zastupa interese svoga članstva u skladu s odredbom stavka 1. članka 1. svoga STATUTA:

SUH u duhu međuljudske solidarnosti i uzajamnosti osposobljava svoje članstvo za volontersku djelatnost radi pomaganja najpotrebitijima.

SUH svojim djelovanjem promiče civilno društvo, zalaze se za afirmaciju socijalne pravde, za život dostojan čovjeka za sve ljude, posebno za socijalnu sigurnost starijih i nemoćnih osoba, za uspostavu učinkovite međugeneracijske i svake druge solidarnosti među ljudima u skladu s europskim modelom socijalne zaštite, za prevlast humanog postupka u rješavanju društvene problematike, a nasuprot dominirajućoj ulozi liberalnog kapitalizma ili totalitarizma koji jednako uništavaju ljudsko dostojanstvo.